

Szkoła Podstawowa nr 36 im. K. K. Baczyńskiego
40-134 Katowice, ul. Hłakowiczówny 13
tel./fax 258-35-18; e-mail: sp36katowice@wp.pl

Program antyalkoholowy i antynarkotykowy „Przyjazna dłoń”

*„Zdarza się w życiu taka magiczna chwila,
gdy ktoś niespodziewanie dostrzega,
kim jesteśmy i kim być możemy,
i wprawia w ruch zaklęty krąg naszych możliwości.”*

Rusty Berkus

WSTĘP

Program przygotowany jest dla dzieci w szkole podstawowej, czyli obejmuje siedmio - dwunastolatków. Opiera się on przede wszystkim na profilaktyce, czyli zapobieganiu. Profilaktykę rozumiemy jako aktywny proces, który przygotowuje uczniów do stawiania czoła trudnościom codziennego życia i pozwala je pokonywać.

Powodzenie każdego programu wprowadzanego w szkole zależy od właściwego przygotowania nauczycieli. Program „Przyjazna dłoń” zapewnia udział nauczycieli – pasjonatów, wyposażonych w podstawowe wiadomości. Stosowane przez nich metody pracy są różnorodne, angażujące, atrakcyjne dla uczniów i przede wszystkim efektywne. Program kładzie nacisk na metody aktywizujące, bo pozwalają one na budowanie atmosfery zaufania, akceptacji, tolerancji i dotarcie do dzieci różnymi drogami.

W skutecznym zwalczaniu uzależnień musi brać udział wiele czynników: rodzice, uczniowie, szkoła, przedstawiciele prawa, organizacje religijne i środowiskowe. Szczególną jednak rolę odgrywa szkoła, która powinna nie tylko informować o szkodliwości używek, ale i tworzyć metody przeciwdziałające jego użyciu i rozpowszechnianiu. Zasadniczym więc celem programu jest wyrabianie u dzieci świadomości, że bycie wolnym od wszelkich uzależnień – to powód do dumy.

INFORMACJE O REALIZACJI PROGRAMU

Kiedy dziecko osiąga 10 rok życia, przestaje używać większości energii na rozwój fizyczny. Od tego momentu równie ważny jest rozwój umysłowy i emocjonalny. Dzieci w tym wieku stykając się z nadużywaniem alkoholu, czy narkotyków zdają sobie sprawę, że jest to problem bardzo trudny. Jeśli dotyczy ich bezpośrednio, zaczynają doświadczać poczucia mniejszej wartości, okazują się nieprzystosowane do szkolnych wymagań, przestają lubić szkołę, a co za tym idzie – mają liczne niepowodzenia i słabe stopnie. Dzieci są niezmiernie wrażliwe, a te, które mają poważne problemy, same mogą wpaść w pułapkę uzależnienia. Dostęp zwłaszcza do alkoholu jest łatwy i może stać się próbą ucieczki. Jednocześnie rośnie potrzeba gromadzenia wiedzy na ten temat. W programie wykorzystuje się te naturalne potrzeby, aby przekazać informacje o niebezpieczeństwach niesionych przez alkohol.

Wszyscy dorośli pracujący z dziećmi w ramach programu realizują następujące cele:

- namawianie dzieci do zdrowego, czynnego trybu życia,
- nauczenie radzenia sobie z presją wywieraną przez rówieśników,
- namawianie do pielęgnowania przyjaźni,
- rozwijanie umiejętności radzenia sobie z frustracją, odrzuceniem, rozczarowaniem i niepowodzeniem.

W ciągu całego cyklu realizacji programu przewijają się następujące informacje:

- próbowanie alkoholu i narkotyków jest dla dzieci niezdrowe i niebezpieczne,
- trzeba kształtować takie umiejętności życiowe, jak rozwiązywanie problemów, zwalczanie stresu, rozwijanie przyjaźni, nie uleganie presji, komunikowanie się,
- trzeba wybierać pozytywne cele w życiu np: rozwijanie uzdolnień, kontynuowanie nauki,
- powinno się znać i stosować przepisy prawne,
- należy mieć wiadomości o działaniu różnych środków chemicznych (alkohol, tytoń, marihuana, dopalaczy itp.),
- dzieci, których rodzice piją za dużo, nie są odosobnione, nie są przyczyną alkoholizmu rodziców, nie mogą ich kontrolować ani wyleczyć,

- rozmowy o swoich problemach z zaufanymi osobami , szukanie pomocy nie jest niewłaściwe,
- trzeba rozwijać poczucie własnej godności,
- powinno się pielęgnować zamiłowanie do aktywnego spędzania wolnego czasu poprzez sport, muzykę, sztukę, przynależność do jakiejś grupy.

FORMY REALIZACJI PROGRAMU

W wieku 7-11 lat dzieci zaczynają szukać kontaktów towarzyskich, rozwijają się między nimi więzi związane z przynależnością do określonej grupy. Akceptacja takiej grupy staje się dla dziecka sprawą bardzo ważną. W tym okresie dzieci chcą ubierać się w ten sam sposób, mieć własne, znane tylko grupie żarty, specjalny język, a wszystko po to by mieć poczucie, że gdzieś należą. Te właśnie potrzeby spowodowały wybór form, w jakich chcemy realizować program.

Dzieci są kierowane na zajęcia na wniosek wychowawcy klasy, pedagoga szkolnego lub rodziców.

Zajęcia odbywają się po południu, 1 razy w tygodniu po 2 godziny. W czasie zajęć dzieci odrabiają zadania domowe, uzupełniają wiadomości, przygotowują się do lekcji. Prowadzone są również zajęcia socjoterapeutyczne i profilaktyczne, zajęcia tematyczne z różnych dziedzin, wszystkie prowadzone przez odpowiednio przygotowanych nauczycieli – metodami warsztatowymi.

Dwa razy w roku odbywają się całodzienne wycieczki autokarowe - turystyczno-krajoznawcze, oraz wyjścia do kina lub teatru. Co roku w grudniu odbywają się spotkania całej grupy z wszystkimi realizatorami - tzw. „Spotkanie wigilijne”, na których uczestnicy dostają świąteczne paczki,

Duże znaczenie dla dzieci ma praca w grupie, gdyż dzięki niej uczą się one wspólnego rozwiązywania problemów, przyswajają zasady i role obowiązujących norm społecznych, uczą się negocjacji, prawidłowych relacji z rówieśnikami, spontaniczności i elastyczności. Wspólna zabawa pozwala rozwijać uczucia rywalizacji i współpracy. Wiele ról i reguł zabaw i gier dziecięcych daje możliwość nauczenia się podobnych ról i reguł rządzących społecznością dorosłych.

Bardzo ważne w programie jest wykorzystanie twórczej działalności dzieci. Pozwala ona z jednej strony na obserwację uczuć i frustracji, z drugiej daje możliwość wyładowania stłumionych emocji, daje poczucie siły i kontroli nad własnym życiem.

TEMATYKA I RODZAJ ZAJĘĆ

„Zajęcia wyrównawcze i uzupełniające”

Zajęcia zintegrowane z edukacji wczesnoszkolnej , wyrównywania braków w wiadomościach i umiejętnościach, usuwanie przyczyn niepowodzeń szkolnych, niwelowanie zaburzeń w zachowaniu.

Formy pracy

- ✓ ćwiczenia w pisaniu i rysowaniu,
- ✓ ćwiczenia w czytaniu,
- ✓ ćwiczenia matematyczne,
- ✓ odgrywanie scenek – wzory zachowań,
- ✓ rozwiązywanie zadań domowych.

Autorki pomysłu - nauczycielki edukacji wczesnoszkolnej o wieloletnim doświadczeniu.

Zajęcia z wykorzystaniem programu „ortografittii”

Zajęcia poprawiające technikę czytania, rozumienia czytanej treści, wypracowani nawyku pisania poprawnego pod względem ortograficznym.

Formy pracy

- ✓ ćwiczenia koncentracji uwagi
- ✓ ćwiczenia pamięci i spostrzegawczości
- ✓ ćwiczenia motoryki ręki piszącej, poprawa poziomu graficznego pisma,
- ✓ ćwiczenia w poprawnym pisaniu pod względem ortograficznym.

Autorka pomysłu nauczycielka kształcenia wczesnoszkolnego, wychowawczyni w świetlicy przescholona w tym programie.

„Ze sztuką na ty”

Zajęcia zintegrowane z zakresu plastyki, muzyki osobno dla młodszych i starszych dzieci. Scenki rodzajowe, pantomima, wykorzystywanie elementów dramy.

Formy pracy

Plastyka:

- ✓ rysowanie ołówkiem, kredkami,
- ✓ malowanie farbami,
- ✓ wydzieranie z kolorowego papieru.
- ✓ lepienie z masy solnej
- ✓ udział w konkursach

Muzyka:

- ✓ śpiew (indywidualny i chórny),
- ✓ zabawy interakcyjne związane z tekstem literackim, piosenką, muzyką,
- ✓ praca nad inscenizacjami wykorzystanie dramy, ekspresji,
- ✓ gra na instrumentach.

Taniec:

- ✓ ćwiczenia poczucia tempa,
- ✓ ćwiczenia relaksacyjne z muzyką,
- ✓ elementy ruchowe potrzebne w układach tanecznych.

Autorki pomysłu zajęć – nauczycielka muzyki, języka polskiego i nauczania początkowego mają wieloletnie doświadczenie w prowadzeniu zajęć tego typu.

„Sport to zdrowie”

Zajęcia poprawiające ogólną sprawność fizyczną, wyzwajające pozytywne emocje poprzez ruch, pozwalające wyładować agresję w rywalizacji sportowej.

Formy pracy

- ✓ gry i zabawy sportowe,
- ✓ elementy gimnastyki ogólnej,
- ✓ nauka pływania na basenie
- ✓ wspólne wyjścia na imprezy sportowe,

Autorka pomysłu zajęć – nauczycielka ,przeszkolona w programie „Wychowania zdrowotnego” opracowanego w ramach Fundacji S. Batorego.

„Wolnym być”

Zajęcia z zakresu profilaktyki uzależnień z wykorzystaniem elementów programu Fundacji im. S. Batorego i „Elementarza”. Przekazanie podstawowych informacji na temat środków uzależniających, ich wpływu na organizm, konsekwencji, jakie ponosi uzależniony, jego rodzina i społeczeństwo, pokazanie dróg pomocy i wsparcia.

Formy pracy

- ✓ oparte na doświadczeniach i pracy twórczej, pobudzające różne rodzaje aktywności.

Autorka pomysłu zajęć – pedagog szkolny, przeszkolona w programie „Wychowania zdrowotnego” opracowanego w ramach Fundacji S. Batorego.

„Kontakty ze światem”

Zajęcia w większości poza terenem szkoły, kształtujące umiejętności zachowania się w różnych miejscach i w różnych sytuacjach (biblioteka, poczta, bank, kościół, urząd miejski, komisariat policji, kino, itd.).

Formy pracy

- ✓ zajęcia w terenie,
- ✓ gry planszowe,
- ✓ elementy dramy – odgrywanie ról petentów różnych instytucji,
- ✓ spotkania z przedstawicielami różnych zawodów
- ✓ wycieczki autokarowe, wyjścia do kina i teatru.

Autorki pomysłu zajęć – nauczycielki edukacji wczesnoszkolnej, świetne organizatorki o wieloletnim doświadczeniu.

EWALUACJA

Realizacja wszystkich celów programu „Przyjazna dłoń” to marzenie jego autorów, zdających sobie jednak sprawę z ogromu i złożoności problemów. Liczymy na to, że dzieci wchłoną zdobyte informacje i zrobią z nich użytek w swoim codziennym życiu.

Z czasem, być może zdołają zmienić swoje postawy, uczucia, podnieść samoocenę, zmniejszyć poczucie winy, może zaczną mówić o uczuciach i potrafią obdarzyć kogoś zaufaniem. Może będą umiały (parafrazując reguły Claudii Black) „mówić”, „czuć”, „ufać”, „cieszyć się”.

Dla potrzeb ewaluacji programu, po zakończeniu każdego roku zajęć, każdy prowadzący odpowie na następujące pytania:

1. Ile dzieci uczestniczyło w prowadzonych przez Ciebie zajęciach w roku szkolnym.....?
2. Ile dzieci systematycznie przychodziło (pow 50%) na zajęcia?
3. U ilu uczestników zajęć zauważyłeś pozytywne zmiany w zachowaniu (takie jak – współpraca w grupie, nieprovokowanie konfliktów, zaangażowanie w wykonywanie zadań)?

Każdy uczestnik programu na koniec roku szkolnego wypełnia ankietę:

1. Czy zajęcia, w których bierzesz udział w ramach programu są Twoim zdaniem ciekawe?
2. Dlaczego chodzisz na zajęcia? (podkreśl dwa powody)
 - Chcę być z kolegami / koleżankami
 - Rodzice mi każą chodzić
 - Dzieje się tu coś ciekawego
 - Jest tu ktoś kto pomoże mi w nauce
 - Nie mam nic innego do roboty
 - Inne, jakie.....

Monitorowanie (narzędzia i metody kontroli realizacji programu)

- ✓ Badanie dokumentacji: zgromadzone opinie (np. na podstawie ankiet) uczniów, prowadzących, uczestniczących w zajęciach gości, zestawy scenariuszy, zapisy w dziennikach zajęć.
- ✓ Badania statystyczne: udział uczniów w zajęciach, wystawy osiągnięć dzieci.

NASI SPRZYMIERZENCI

Pomoc w realizacji programu zapewnili:

- ✓ pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- ✓ pracownicy Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej nr 5,
- ✓ Pałac Młodzieży w Katowicach
- ✓ księża z Zakonu Ojców Oblatów,
- ✓ pracownicy Miejskiej Biblioteki Publicznej,
- ✓ członkowie Klubu Seniora,
- ✓ pracownicy naszej szkoły.